

Bijbel boven Babel.

Prof. Obbink maakt in „Bergopwaarts” een vergelijking tusschen de Israëlitische en de Babelsche wetgeving, die den mannen van het Pan-Babylonisme weinig stof tot vreugde zal geven.

Maar de verschillen zijn niet minder merkwaardig, zoowel wat de zedelijke als wat de sociale wetten betreft. In de heele wet van Hammurapi komt geen enkele religieuze gedachte voor, zelfs niet bij de wetten over tempelprostituties en tooverij. Dat wat in Israël ten grondslag ligt: gij zult den Heer uwen God liefhebben met uw geheele hart, wordt te Babel zelfs niet genoemd.

Terwijl Israëls ganache wetgeving bedoelt het volk Gods vrucht te leeren, is de wet in Babel niet anders dan regeling van maatschappelijke verhoudingen. Al waren dus de formele en materiele overeenkomsten nog veel talrijker en ingrijpender dan ze zijn, dan nog bleef de kloof tusschen beide wetgevingen diep en breed.

Niet alleen bracht het godsdienstig standpunt een principieel verschil tusschen Mozes en Hammurapi, maar ook het cultuurniveau was verschillend. In religieus opzicht stond Israël torenhoog boven Babel, maar hun cultuurstand was lager. Dat komt ook uit in de wetgeving.

Babel, dat een hoog ontwikkeld cultuurland was, met uitgebreiden handel en scheepvaart, had reeds lang het instituut van geld leenen op rente. In Israël was dat verboden: Ex. 22:25. De Staten-vertaling, die gemaakt werd in den tijd toen „rente” niet als zonde werd geacht, heeft den Bijbel daarmee in overeenstemming gebracht, en het Hebr. woord voor rente vertaald door „woeker”. In Deut. 23:21 wordt toegelaten van den vreemde rente te nemen, niet van den volksgenoot.

Een ander punt, waaruit de lagere cultuurstand van Israël blijkt, is de kwestie van de bloedwraak. In Babel was de straf voor manslag reeds overgenomen door den staat, in Israël is het nog overgelaten aan de beleedigde partij, en is de instelling der vrijsteden de eerste verzachting daarvan.

Maar merkwaardig: terwijl in de wet van Hammurapi een misdrijf tegen een aanzienlijke gepleegd, veel zwaarder moet worden gestraft, dan een misdrijf tegen een man uit het volk, is Israël reeds ver daarboven uit.

Ook is de straf in Babel meest ruwer dan in Israël. Terwijl wij in het O.T. alleen in Deut. 25:11 vinden het afhakken van de hand die zich vergreep, is een dergelijke symbolische straf in Babel regel: den lasteraar wordt de tong uitgerukt, enz.

**

Het zoogenaamde Licht uit het Oosten.

Niet minder beschamend voor de verheerlijkers der Oostersche beschaving is een opstel van Ellen Forest in de „Groene Amsterdammer”.

„Het Moderne” Japan.

Ik moet altijd even glimlachen als ik menschen hoog hoor opgeven over het „Moderne Japan”. Ik denk dan onwillekeurig aan de heksery van Ushigome en al wat daarmee annex is.

In alle Oostersche landen, veel meer nog dan bij ons, floreert het bijgeloof. De Parijsche bladen staan vol advertenties van kaartlegsters en ziensers, in „hartje van Londen, in Bondstreet, en in Piccadilly, kunt ge files auto's zien staan en quene ninken voor het huis van een waarzegster. Weinig vleidend als dit voor onze beschaving is, zijn de slachtoffers van deze haaien toch excepties en hebben ze, als excuus en mischien als reden, hun désœuvrement. Bij ons doen alleen de noblesse en een soort rapaille „charmé de se trouver en si gentie compagnie” nog aan zulke dingen. In Japan doet alles nog aan bijgeloof.

Er is geen straat in Tokio bijna, waar ge niet het bekende bord van den waarzegger kunt zien hangen, als ge het kent.

Onthoudt dit: zes zwarte balken, waarvan drie rood gekruist zijn. Hun rol is lang geen onschuldige, want, meer dan in evangelie, geloof men in de waarheid van hun beweringen.

De kunst van deze heeren, soms dames, berust op de laatste glimpjes van oerouden astrologischen cultus, die mysterieuse overeenkomst trachtte te vinden in den loop der sterren en 's menschen lot. De kalender speelt hier een groote rol, en de heeren astrologen hebben een eendeloos aantal gelukkige en ongelukkige dagen, uren, maanden en jaren, dat niet alleen varieert voor ieder individu — maar ook al naar de daad, die te gebeuren staat.

Ik heb in ons land ook half-ontwikkelden en zwakken van geest ontmoet, die de menschen beschouwden al naar den datum hunner geboorte. Iemand zei me met een ernstig gezicht en, ik vrees, een even ernstig gemoed: „Met die vrouw krijg ik zeker ruzie, dat is een visch, die is in April geboren”.

Gewoonlijk ga ik voor dergelijke menschen een eindje uit den weg, omdat ik het land heb aan aberratie. Voor een patholoog lijken zulke wazens me zeer interessant — maar ik voor mij word graag beoordeeld of veroordeeld (wat achter den rug steeds gebeurt) voor daden of woorden, niet naar mijn verjaardag. In Tokio b.v. als een zakenman zich wil associëren, ziet hij eerst uit te vinden wanneer de aspirant-associé geboren is. En dan naar den waarzegger. Ieder jaar heeft speciale sterren met bijzondere invloeden op 't menschenleven. Nu wordt de dag van de conceptie berekend en met den dag van de geboorte samen in verband gebracht met sterrenbeelden.

Zijn sterrenbeelden van bruid en bruidegom bijvoorbeeld te rijkdom, dan moet zoo'n huwe-

lijk niet plaats vinden, dit geldt ook voor compagnons en zakenconnecties in 't algemeen. Gesteld, alles is best, dan moet er nog een datum uitgezocht worden, die voor beide partijen gunstig is, enz. enz.

't Is onmogelijk te zeggen, hoe diep het bijgeloof geworteld is in de ziel van een Japanner. Ge kunt makkelijker de kweek uit je tuin halen dan iets afdoen aan het bijgeloof van een Oosterling. In Ushigome werd een vrouw gearresteerd, die in 't holle van den nacht, in een witte kimono, de kimono der dooden, de beeltenis van een ontrouwen minnaar met een spijker door het hart, in den ouden wonderhoorn sloeg. De bedreigde — want hem wiens beeltenis dus in Ushigome bij den tempel van Suwa Jinja misbruikt wordt, moet sterven — klaagde de vrouw aan wegens poging tot moord.

Toen ik Japan verliet, was de uitspraak nog niet gevallen — maar zal de rechter den roed hebben, dit oude bijgeloof van Japan te behandelen als waanzin?

De Ushi no toki mairi, d.i. „de pelgrimstocht ondernemen in het uur van den Os” was, tot voor 20 jaar, één van de geliefde hocus porus middelen. Hier werd een beeltenis in papier of was mis-handeld, zooals men hoopte, dat het het origineel zou gaan. Hoopte, niet geloofde. Werd iemand bij zijn geloovige wraakritus op heeterdaad betrapt, dan maakte de bedroefde korte metten en sloeg het hoofd van den nieuwswijgerigen overlaaf af in eenvoudige zelfverdediging. Deed hij dit niet, door verzuim of door vlugheid van den ander, dan keerde de zwarte magie zich tegen hem en stierf hij binnen het jaar.

Over de zending oordeelt Ellen Forest gelijk we dat gewoon zijn van de religieus-neutralen. Geheel ongegrond is echter haar pessimistisch oordeel niet.

Niemand heeft meer respect, kan meer respect hebben voor den socialen arbeid der zendingen van alle secten van het Christendom dan ik. Alleen als ze met bekeeren beginnen, slaat de vrees me om het hart. De Japanner, van huis uit Shintoïst, daarna Buddhist, daarna aanhanger van het Ryo-bu shinto of een der talloze mensuels van shintoïsme en Buddhismisme, heeft een bijzondere visie op goden.

Een God is vóór al een wezen dat vrees aanpakt. Zoo goed en lief ze ook zijn, houdt ze in de gaten, want als je hun toorn ontkeent, is het mis.

Dit is misschien één van de reden waarom een Japanner zoo angstvallig probeert ze allen of liever (allen is onmogelijk, er zijn er ontelbare) er zooveel mogelijk te vriend te houden.

Geef men hun nu het Christendom, dan mag men toch niet verwachten, dat ze plotseling in dien voor hen nieuwen God, alleen goeds zien. Men leert hun: Christus is voor ons, ook voor hen, gestorven. Maar dat maakt op den Japanner niet zoo'n ergen indruk. De dood heeft voor hem, sedert eeuwen, zijn prikkel verloren.

En ze leeren toch ook weer, dat die offerende God van Liefde, veel eischt. Vasten en bidden en Zondag houden. — Doen ze dat niet — dan ... En daar is weer de vrees. Men roeit geen bijgeloof uit bij ons in 't Westen, maar veel minder nog in het Oosten. Veelal beteekent het bijbrengen van het Christendom niet veel anders dan het eene bijgeloof op het andere enten.

Ik ken een Japansch meisje dat Katholiek werd. Op haar lage kaptafeltje prijkte een fleurige, welgedane Madonna met een overvloed, gezwellen Kindeke.

Dat aanbod ze. Maar in den toko-no-ma, de aere-plaats, hing een Kakenono met een Buddha — en tegenover een kleine Kamidana (altaar voor Kami, een Shinto God) hing de Batsu-dana, het altaar voor Buddha. Ze had aan alle drie, brandte voor alle drie wierook en zette rijst en take voor alle drie. Ze zorgde echter angstvallig, dat geen van drie den ander kon zien. Toen ze in Parijs was, moest ze biechten. Ze had afgesproken dit schriftelijk naar Tokio te doen en de absolutie was haar verzekerd bij aankomst van den brief. Toen de biechtbrief net weg was, droomde ze van water; wat in haar bijgeloof beteekende, dat ze sterven zou. En nu begon haar angst. Als ze stierf vóór de brief in Tokio was, stierf ze beladen met zonden. Die kon God niet vergeven, dat moest de priester doen. Dus voer ze ter helle en moest daar vertoeven tot de brief in Tokio absolutie zou brengen. Maar daarmee was het nog niet uit. Hoe moest men boven weten waar haar te vinden? Ze zouden haar zoeken bij de Japanners. Wie zou eraan denken dat ze bij de blanken was, en die konden haar niet verstaan.

Zes weken is deze naïve ziel in de hel geweest. Ze liep rond met een grafgezicht en had zich suf. Wij hadden zielsmeelij maar alle redelijk praten hielp niets. Een bijgeloof geest op een ander kan, in een naiven geest, bijna niet anders dan zóo werken.

Ik zeg u, ik glimlach, als ik hoor van dat „Moderne” Japan. Het vernisje is zoo dun.

Ze gedragen zich zoo keurig als ze hier zijn, niet? Maar als ze op een Japansche boot teruggaan beginnen ze al te rochelen, te slurpen, te eten als zwijgjes, te spuwen en te schreeuwen. Modern Japan is een onding. Ze hebben er de deugden van oud Japan, de Bushido, verloren en de ondeugden van het Westen aangeleerd en onder dat alles leeft, diep geworteld, het bijgeloof, als een niet uit te schakelen element, als iets wat bij hun leven hoort, waarop hun leven voor een deel gebaseerd is — en dat misschien gedeeltelijk schuld is aan het onomstootbare feit, dat ze voor ons Westelingen, in zaken vooral, absoluut onbetrouwbaar zijn.

Niet aldus de Chinee, wiens bijgeloof dezelfde origine heeft — maar anders werkt en die als rugsteun zijn wanrechtig filosofische levensopvat-

ting en levenshouding heeft. In Japan is alles ontwaard door de tijden heen. Godsdienst en bijgeloof en zelfs de Bushido (weg der ridderlijkheid) is door den natuurlijke aanleg van den Japanner voor sophisterij, verworpen tot „words, words, words”.

B. W.

BOEKBESPREKING.

„Onze Meisjes”, door Adr. van Apeldoorn, directrice der Chr. Meisjesschool te Arnhem.

In dit brochure'tje wordt door een deskundige onderwijzeres ter sprake gebracht het vraagstuk van de vrouw en de opvoeding.

Schijnbaar is de schrijfster reactionair, want tegenover de coëducatie op onze christelijke gymnasia en hogere burgerscholen stelt zij het ideaal van het specifiek voor-de-vrouw-bestemde onderwijs.

Zij wil, ook op de school, het meisje opvoeden tot een „door Christus vrijgemaakte vrouw, tot hulpe tegenover den man, dienende den Heere in den arbeid voor Zijn Koninkrijk”.

Gevolg van haar systeem is dus in de eerste plaats isolering in een eigen meisjesschool, en ten tweede aanpassing van de vakken aan de constitutie van de vrouwenziel. Wiskunde b.v. niet verplichtend.

Naar mijn vaste overtuiging is dit de zuivere weg. Wie op deze manier het onderwijs voor onze meisjes karakteriseert, is niet conservatief, maar reformatoisch. De meisjesschool dwingen in hetzelfde onderwijs-systeem als de jongens, is eigenlijk revolutie; het is niet opbouw maar vorscheuring.

Tot dusver wordt het (natuurlijk) ideaal van Mej. Van Apeldoorn nog maar op twee meisjesscholen nagestreefd, n.l. te Arnhem (de school van Fraule Van Limburg Stirum) en in Den Haag.

Wie zijn eigen ideeën keuren wil, leze bovengenoemde brochure.

Ze is verkrijgbaar bij de schrijfster, Rozendaalse allee, 34, Velp.

B. W.

KERKNIEUWS.

GEWEEFORMEERDE KERKEN.

Tweetal te:

Borger, A. v. d. Vegt te Oldehoer en C. v. d. Woude, cand. te Sneek.
Wijckel en Balk, J. J. Hettings, cand. te Apeldoorn, en C. v. d. Woude, cand. te Sneek.

Beroepen te:

Beetrum, S. van Dijken te Zwolle.
Gerredijk, Hazerswoude, Nederhorst den Berg, Oosterzee, Vianen en Wans, C. v. d. Woude, cand. te Sneek.

Aangenomen naar:

Heerde, A. Doorn te Apeldoorn.
Sanwerd, D. v. d. Meulen te Reitsum.
Smilde, F. H. van Loon te Bergum.

Bedankt voor:

Heerenveen, D. van Dijk te Groningen.
Twissel, J. A. Verhoog te Willemstad.

Afscheid van:

Kooten, C. van Mourik. Tekst 2 Cor. 5:10.
Twissel, J. van Herken. Tekst Hebr. 11:20, 21.

Toegelaten. De heer A. J. Noordewier, beroepen pred. te Westerbork, is na praeparatoir examen door de Classis Edeon toegelaten tot de bediening des Woords en der Sacramenten.

Beroepbaar. De heer W. Doorenbos, theol. cand. te Groningen, is na praeparatoir examen toegelaten tot het doen van proekvoorstellen in de Geref. Kerken.

De heer A. Wijnagarden te Dokkum is na praeparatoir examen door de Classis Dokkum beroepbaar verklaard.

Biduur. De classis „Gravenhage” besluit met het oog op den dood der tyden een biduur in ons vaderland te doen houden.

CHR. GEREFORMEERDE KERK.

Tweetal te:

Amersfoort, G. Salomons te Bussum en H. Velema te Kampen.
Hoogeveen, W. Hendriksen te Amsterdam en M. Koomans te Kornhorn.

Beroepen te:

Schiedam, A. M. Berkhoff te Utrecht.

Bedankt voor:

Helder, H. Biesma te Groningen.
Barendrecht, J. D. Barth te Werkendam.

GEREFORMEERDE GEMEENTEN.

Tweetal te:

Amsterdam, A. de Blois, cand. te Vlaardingen en H. A. Minderman te Dirksland.
Rilland-Bath, H. Kieviet te Veenendaal en H. A. Minderman te Dirksland.

Beroepen te:

Meliskerke en Stedrecht, B. van Neerbos te Terneuzen.
Moerapelle, A. de Blois, cand. te Vlaardingen.

Bedankt voor:

Linse, H. A. Minderman te Dirksland.

NEDERLANDSCHE HERVORMDE KERK.

Beroepen te:

Dordrecht, F. W. J. Brunner te Hoorn op Texel.
Driem, F. van Asch te Den Ham.
Eethen en Drongelen, D. van Luttervelt te Blauwkapel.
Kootwijk, Th. G. C. Rappard H.M.Mz. te Maartenstad (U).

Aangenomen naar:

Hantennisse (toez.), J. W. Maas te Gapinge.
Staphorst, J. Kraay te Gorinchem.

Bedankt voor:

Hoek van Holland, Th. J. H. Steenbeek te Leidschendam.
Koudkerke, G. J. Waardenburg te Hansweert.
Waddinxveen, I. Kievit te Lunteren.
Zeist, J. W. Lokhorst te Bennekom.
Zwammerdam, Th. J. H. Steenbeek te Leidschendam.

Afscheid van:

Koudkerke, P. Postma. Tekst Philipp. 4:4.

Intrede te:

Barum, P. Siemlink. Tekst 2 Tim. 2:19.

Overleden. Op 86-jarigen leeftijd is te „Gravenhage” overleden Ds A. M. Venker, em.-pred. van Steenbergen.